

2010-11-11

Göta
hovrätt

Ärende OMED 2007/1109
Handling 116

Överklagande

- Klagande** Diskrimineringsombudsmannen (DO)
Box 3686, 103 59 Stockholm
- Ombud** Jur kand Laine Nõu Strömgren och
Jur kand Anna Rosenmüller Nordlander
adress som ovan
Telefon 08-120 20 767
- Motpart** Vetlanda kommun, 212000-0571
574 80 Vetlanda
- Ombud** Jur kand Hampus Allerstrand, Advokatfirman
Andermyr Gustafsson Lindén HB
Box 3152
103 63 Stockholm
- Saken** Skadestånd för brott mot lagen (2006:367) om förbud
mot diskriminering och annan kränkande behandling av
barn och elever (BEL)
- Överklagad dom** Eksjö tingsrätts dom 2010-10-21 i mål nr T 1395-09
-

Yrkande

DO yrkar att hovrätten med ändring av tingsrättens dom förpliktar Vetlanda kommun att till TF och MF utge skadestånd med 100 000 kr vardera, jämte ränta enligt 6 § räntelagen från dagen för delgivning av stämningen till dess betalning sker.

DO yrkar att hovrätten befriar DO från skyldigheten att utge ersättning för Vetlanda kommuns rättegångskostnader i tingsrätten och att Vetlanda kommun förpliktas att ersätta DO för rättegångskostnader i tingsrätten.

DO yrkar ersättning för rättegångskostnader i hovrätten.

Grunder för överklagandet

DO åberopar till stöd för sin talan samma omständigheter och grunder som vid tingsrätten beträffande de händelser som tingsrätten anser är visade i målet och den del av målet som avser modersmålsundervisning.

DO anser att tingsrätten har gjort en felaktig bedömning ifråga om vilka utrednings- och åtgärdsskyldigheter som åligger en skola vid kännedom om trakasserier eller annan kränkande behandling för att uppfylla lagens krav.

Tingsrätten har även gjort en felaktig bedömning beträffande modersmålsundervisning. Domstolen har inte beaktat att det i målet är fråga om nationella minoritetsspråk och har felaktigt bedömt att det är DO som ska åberopa utredning beträffande tillgängligheten av modersmåls lärare.

Utveckling av grunderna

Trakasserier och annan kränkande behandling

DO anser att tingsrätten har gjort en felaktig bedömning angående nedanstående händelser, som det enligt tingsrätten är visat har inträffat

T

Hösten 2006

T har vid ett tillfälle under hösten 2006 varit inblandad i ett bråk med en annan elev, pojken C. T blev vid tillfället knuffad in i ett brickställ och blodvite uppstod. Pojken C kallade T för ”tattare” eller liknande tillmäle. Tingsrätten har funnit att skolan saknade kännedom om att rasistiska tillmälen fällts. Klassläraren kontaktade barnens vårdnadshavare per telefon samma kväll.

DO vidhåller att händelsen är att betrakta som trakasserier eller i vart fall som annan kränkande behandling. Vidare anser DO att Vetlanda kommun brustit i sina utrednings- och åtgärdskyldigheter genom att inte dokumentera händelsen och inte ha uppföljande samtal med eleverna och vårdnadshavarna.

Våren 2007

En fritidspedagog har hört pojken C kalla T för ”djävla zigenare” eller liknande tillmäle och slagsmål uppstod. T hade i sin tur retat pojken C genom att prata nedsättande om pojken C:s funktionshindrade syster. Händelsen utreddes på plats. Skolpersonalen pratade med eleverna och pojkarna bad varandra om ursäkt.

DO anser att händelsen innebär att T blivit utsatt för etniska trakasserier. Att T själv varit delaktig i bråket föranleder inte annan bedömning. DO delar inte tingsrättens bedömning att skolan har vidtagit tillräckliga utredningsåtgärder. Skolan har brustit i sin dokumentation av händelsen och inte haft uppföljande samtal med eleverna och vårdnadshavarna.

Sammanfattning

Tingsrätten har funnit att det är visat att det förekommit etniska trakasserier i vart fall vid några tillfällen samt att det förekommit tre eller fyra våldssituationer där T och pojken C varit inblandade. DO menar att T i samtliga dessa fall blivit utsatt för trakasserier eller i vart fall annan kränkande behandling. Skolan har brustit i att dokumentera händelserna och har heller inte haft uppföljande samtal med eleverna och vårdnadshavarna.

M

Våren 2007

M blev kallad för ”djävla tattare” på ett disco som arrangerades i skolans lokaler av elever och föräldrar. Skolan fick kännedom om detta och pratade med eleven som fällt yttrandet och tog upp händelsen i s.k. kommissamtal.

Denna händelse har tingsrätten inte bedömt. DO anser att M blivit utsatt för trakasserier. Händelsen omfattas av lagen då den inträffade på fritiden i skolans lokaler och eleven som fällde yttrandet gick i Ms klass. Skolan har brustit i att dokumentera händelsen.

Februari 2008

M hittar en lapp i sin skolbank där det står bl.a. ”djävla hora”. Ms klasslärare ägnade en stor del av dagen att prata med barnen och att ta reda på vem som skrivit lappen.

Tingsrätten konstaterar att M utsatts för trakasserier på grund av kön men att skolan fullgjort sin utrednings- och åtgärdsskyldighet. Händelsen har inte upprepats.

DO anser att skolan brustit i att dokumentera händelsen.

Slutsats

Vetlanda kommun har i tingsrätten uppgett att Ts klasslärare vid ett tillfälle hört att T blev kallad för ”tattare”. En fritidspedagog har också hört samma sak vid ett annat tillfälle. Barnens mor har blivit kallad för rasistiska tillmälen på skolgården när hon skulle lämna barnen till skolan och förskolan och barnen har hört detta. M har blivit kallad för ”tattare” på ett skoldisco. Skolans rektor har i förhör berättat att han har kännedom om ca fem tillfällen där något barn har blivit kallad för ”tattare” eller ”zigenare”.

DO vill understryka att skolans rektor skickade ut ett veckobrev där han bad föräldrarna att tala med sina barn om kränkande könsord. Det gick däremot inte ut något veckobrev där föräldrarna informerades om att det förekom rasistiska tillmälen på skolan.

Det är alltså ostridigt att det förekom rasistiska tillmälen på skolan. Var och en, särskilt skolpersonal, vet att de flesta trakasserier sker när vuxna inte finns närvarande. De ovan uppräknade händelserna borde enligt DO ha föranlett skolan att dokumentera händelserna för att senare kunna kartlägga förekomsten av trakasserier. Vetlanda kommun har inte vidtagit åtgärder i enlighet med lagens krav.

Modersmålsundervisning

Romer är erkända som en av Sveriges fem nationella minoriteter. Sverige har ratificerat Europarådets ramkonvention om skydd för nationella minoriteter och Europeiska språkstadgan om landsdels- eller minoritetsspråk. Rätten till modersmålsundervisning framgår av grundskoleförordningens 2:a kapitel. I och med ratificerandet tillkom ett särskilt skydd för nationella minoriteter.

Tingsrätten har inte beaktat att finska och romani chib är erkända som minoritetsspråk i Sverige. Elever som tillhör någon av de nationella minoriteterna har utökade rättigheter till modersmålsundervisning.

Tjänsterna som modersmåls lärare i finska och romani utannonserades på Vetlanda kommuns hemsida och hos Arbetsförmedlingen. När ingen sökande svarade på annonsen fortsatte inte kommunen sina ansträngningar för att söka efter modersmåls lärare i dessa språk utan förhöll sig passiv.

Vetlanda kommun sökte inte heller alternativa vägar för att få till stånd modersmålsundervisning. Skolverket har en hemsida som heter ”Tema modersmål”. På hemsidan framgår hur man gör för att få till stånd

distansundervisning. Vetlanda kommun skulle också kunnat vända sig till en romsk eller finsk förening för att få information om tillgången till modersmållärare i de aktuella språken.

Tingsrätten konstaterar att parterna inte åberopat någon särskild utredning angående tillgängligheten av lärare i finska och romani chib. Det torde enligt DO åligga den part som har tillgång till material angående modersmållärare att visa detta, dvs. Vetlanda kommun.

DO menar att jämförelsen ska göras med barn som har svenska som modersmål. Språkundervisning i svenska utgår inte som ämne enbart av det faktum att ingen lärare svarar på en annons på kommunens hemsida.

Bevisning

DO åberopar i hovrätten samma bevisning som i tingsrätten.

Skäl för prövningstillstånd

Som skäl för prövningstillstånd åberopas vad som anförts ovan. DO:s redogörelse stöder uppfattningen att tingsrättens dom är felaktig.

Det saknas vägledande avgörande ifråga om vad som menas med trakasserier och annan kränkande behandling enligt lagen. Det behövs ett prejudikat i frågan om skolans utrednings- och åtgärdsskyldighet vid trakasserier och annan kränkande behandling. Det är också viktigt att få ett vägledande avgörande om utebliven modersmålundervisning i nationellt minoritetsspråk är att betrakta som diskriminering.

Sammantaget anser DO att hovrätten ska meddela prövningstillstånd eftersom det finns anledning att betvivla riktigheten av det slut som tingsrätten har kommit till och för att det är av vikt för ledning av rättstillämpningen att överklagandet prövas av högre rätt.

Stockholm som ovan

Laine Nõu Strömgren